

UPPSALA
UNIVERSITET

BESLUT

2025-06-17

Dnr UFV 2025/602

Utbildningsdepartementet

Box 256
751 05 Uppsala

Besöksadress
Dag Hammarskjölds väg 7

Handläggare
Anna Hagborg

Telefon
018-471 1492

www.uu.se
anna.hagborg@uu.se

Remiss av promemorian Ett nationellt mobilförbud i de obligatoriska skolformerna och fritidshemmet (Ds 2025:9)

Beslut

Härmed beslutas

- att Uppsala universitet
överlämnar expertens yttrande som sitt svar på rubricerad remiss.

Bakgrund

Uppsala universitet har beretts möjlighet att svara på ovan rubricerad remiss.

Bifogat expertyttrande har utarbetats av universitetslektor Maria Refors Legge vid Juridiska institutionen.

Beslut i detta ärende har fattats av undertecknad rektor i närvaro av prorektor Coco Norén och ställföreträdande universitetsdirektör Per Abrahamsson, efter föredragning av enhetschef och utbildningsledare Anna Hagborg. Närvarande därutöver var Uppsala studentkårs ordförande Elsa Ewert.

Anders Hagfeldt

Anna Hagborg

UPPSALA
UNIVERSITET

YTTRANDE

2025-06-17 Dnr UFV 2025/602

Utbildningsdepartementet

Box 256
751 05 Uppsala

Besöksadress
Dag Hammarskjölds väg 7

Handläggare
Anna Hagborg

Telefon
018-471 1492

www.uu.se
anna.hagborg@uu.se

Remiss av promemorian Ett nationellt mobilförbud i de obligatoriska skolformerna och fritidshemmet (Ds 2025:9)

Uppsala universitet har beretts möjlighet att besvara ovan rubricerad remiss.

Expertyttrandet har utarbetats av universitetslektor Maria Refors Legge vid Juridiska institutionen.

Uppsala universitet avstyrker i huvudsak förslagen i betänkandet och vill anföra följande.

Kort sammanfattning

Uppsala universitet ställer sig tveksamt till att genom lag reglera insamling av mobiltelefoner i skolan. Universitetet ifrågasätter inte grundpremisen om mobilernas problematiska inverkan på skolmiljön, men anser att detta är en fråga som bör överlämnas till den pedagogiska professionen och de enskilda skolorna att hantera utifrån deras specifika förutsättningar och behov.

Övergripande generella synpunkter

Lagstiftarens roll i pedagogiska frågor

Uppsala universitet anser att frågan om mobiltelefoners plats i skolmiljön är viktig och noterar den omfattande kunskapsöversikt och analys som utredningen presenterar. Samtidigt vill universitetet framhålla att det finns starka skäl att ifrågasätta om detta är en fråga som bör regleras genom nationell lagstiftning.

Universitetet vill betona att lagstiftaren bör vara återhållsam med att detaljreglera pedagogiska och organisatoriska frågor i skolan. Det finns en risk att sådan detaljstyrning begränsar skolpersonalens och rektorers professionella handlingsutrymme och möjligheter att anpassa arbetssätt efter lokala förhållanden och behov. Rektorer har redan idag befogenheter att besluta om insamling av mobiltelefoner enligt 5 kap. 4 d § skollagen. Att göra denna befogenhet obligatorisk innebär en inskränkning av det professionella handlingsutrymme som bör tillkomma skolledare, vilka är

närmare verksamheten och därmed bättre positionerade att bedöma lokala behov och förutsättningar.

Juridifiering av skolan

Universitetet ser med viss oro på den pågående juridifieringen av skolan, där allt fler pedagogiska och organisatoriska frågor blir föremål för detaljerad rättslig reglering. Denna utveckling riskerar att förskjuta fokus från pedagogisk utveckling till regelefterlevnad.

Ett nationellt mobilförbud utgör ett exempel på hur pedagogiska frågor i allt högre utsträckning blir föremål för juridisk reglering. Detta kan leda till att skolpersonal måste ägna mer tid åt att förhålla sig till detaljerade regelverk snarare än att utveckla undervisningens kvalitet. Det professionella omdömet och den pedagogiska kompetensen hos skolans personal riskerar att underordnas formella regelkrav.

Symbolisk lagstiftning

Det finns också anledning att reflektera över huruvida förslaget kan betraktas som symbolisk lagstiftning. Enligt utredningens egen enkätundersökning tillämpar redan drygt åtta av tio grundskolor insamling av elevers mobiltelefoner under hela skoldagen. Att lagstifta om en praxis som redan är etablerad på en majoritet av skolorna kan uppfattas som ett sätt att markera politisk handlingskraft snarare än att åstadkomma faktisk förändring.

Symbolisk lagstiftning kan visserligen ha ett värde genom att markera samhälleliga värderingar, men universitetet anser att detta syfte måste vägas mot risken för ökad detaljstyrning och minskad professionell autonomi för skolans personal.

Kommentarer och ändringsförslag

Särskilda synpunkter på lagförslaget

Beträffande det specifika lagförslaget vill Uppsala universitet framföra följande.

Detaljreglering av insamlingsförfarandet

Förslaget innebär att den nuvarande fakultativa bestämmelsen i 5 kap. 4 d § skollagen blir obligatorisk. Uppsala universitet menar att denna ändring är problematisk då den fråntar rektorer möjligheten att själva, utifrån sin professionella bedömning och kännedom om lokala förhållanden, besluta om hur mobiltelefoner bäst hanteras på den enskilda skolan.

Formuleringen ”ska elevers mobiltelefoner samlas in” ger dessutom intryck av att det finns en enkel och enhetlig lösning som passar alla

UPPSALA
UNIVERSITET

YTTRANDE

2025-06-17

Dnr UFV 2025/602

skolor, trots att skolornas förutsättningar varierar kraftigt vad gäller exempelvis elevantal, lokaler och personalresurser.

Administrativa och praktiska konsekvenser

Uppsala universitet noterar att lagförslaget ställer omfattande krav på skolors administrativa rutiner för insamling, förvaring och återlämnande av mobiltelefoner. Även om förslaget innehåller bestämmelser om att rektor ska besluta om skriftliga rutiner för denna hantering, innebär det nationella mobilförbudet att alla skolor måste avsätta resurser för detta oavsett om behovet finns eller inte.

Undantagsbestämmelserna

Uppsala universitet har inga invändningar mot de föreslagna undantagsbestämmelserna i sig, men vill påpeka att formuleringen att undantagen ”är avsedda att tillämpas med restriktivitet” kan leda till en alltför snäv tillämpning. Universitetet menar att pedagogiska överväganden bör vara vägledande för när undantag från mobilförbudet är lämpliga.

Avslutande kommentar

Uppsala universitet vill betona att detta remissvar inte ska tolkas som ett ställningstagande i sakfrågan om mobiltelefoners vara eller icke vara i skolan. Universitetets invändningar rör i första hand lagstiftarens roll och vad som är lämpligt att reglera i lag.

En skolmiljö som främjar lärande, trygghet och studiero är av största vikt. Men vägen dit bör enligt universitetets mening gå via stärkt tillit till och stöd för skolans profession snarare än via detaljerad nationell lagreglering av pedagogiska och organisatoriska frågor.